

**Stanowisko organizacji społecznych
po wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 16 marca 2017 r.
ws. Ustawy o zgromadzeniach**

16 marca 2017 Trybunał Konstytucyjny rozpatrywał wniosek Prezydenta RP o zbadanie konstytucyjności przepisów nowelizujących ustawę Prawo o zgromadzeniach publicznych, przyjętych w grudniu 2016 roku przez większość sejmową przy sprzeciwie partii opozycyjnych i środowisk obywatelskich.

Trybunał obradujący pod przewodnictwem sędzi Julii Przyłębskiej w składzie 11 osobowym uznał, że przepisy, co do których wątpliwości zgłosił Prezydent, są zgodne z Konstytucją. W uzasadnieniu stwierdzono, że choć nowe prawo stanowi ingerencję w wolność zgromadzeń, to ingerencja ta jest proporcjonalna i służy realizacji takich wartości jak bezpieczeństwo państwa i porządek publiczny.

Znowelizowana ustawa, uznana przez sędziów Trybunału za zgodną z Konstytucją, wprowadza i uprzywilejowuje status tzw. zgromadzeń cyklicznych tj. organizowanych w ciągu ostatnich 3 lat rokrocznie lub przynajmniej 4 razy w roku w celu upamiętnienia wydarzeń państwowych, dając im pierwszeństwo przed innymi zgromadzeniami. Decyzję o tym, czy zgromadzenie może zostać uznane za cykliczne, podejmuje ma wojewoda, będący organem administracji rządowej. Ustawa nie daje szansy skutecznego odwołania się od tej decyzji. Wprowadzone przepisy umożliwiają organowi władzy publicznej zakazanie zgromadzenia w zarezerwowanym miejscu, nawet jeśli zgłoszono je przed wejściem w życie ustawy. Nakazują też zachowanie co najmniej 100 metrowego odstępu dla zgromadzeń odbywających się w tym samym miejscu i czasie.

Przeciwko drastycznemu ograniczeniu swobód obywatelskich i naruszeniu zasady równości wobec prawa, jakie wprowadza nowelizacja ustawy Prawo o zgromadzeniach protestowało prawie 200 organizacji pozarządowych, apelując w grudniu ub.r. do Prezydenta RP o jej zawetowanie. Krytykę przepisów wyrazili także Sąd Najwyższy, Rzecznik Praw Obywatelskich, przedstawiciele Rady Europy i OBWE. Prezydent ustawy nie zawetował, ale skierował ją w trybie kontroli prewencyjnej do Trybunału Konstytucyjnego.

Podtrzymujemy nasz pogląd wyrażony w apelu do Sejmu, Senatu i Prezydenta w grudniu 2016 roku, że znowelizowane przepisy ustawy o zgromadzeniach są nadmiernym i niczym nieuzasadnionym ograniczeniem podstawowych wolności obywateli, jakim jest wolność organizowania publicznych zgromadzeń. Sprzeciwiamy się oddaniu władzy państwowej prawa do podejmowania arbitralnej i nie podlegającej odwołaniu decyzji o ograniczaniu tej wolności poprzez uprzywilejowanie zgromadzeń cyklicznych cieszących się poparciem władz państwowych. Dotychczasowa praktyka korzystania obywateli z wywalczonych w latach 80-tych ubiegłego wieku wolności wyrażania poglądów w miejscach publicznych nie daje podstaw do specjalnego traktowania określonych rodzajów zgromadzeń. Nie daje też podstaw do twierdzenia, iż z uwagi na bezpieczeństwo konieczne jest ograniczenie ich swobody.

Wyrok Trybunału sankcjonujący pierwszeństwo zgromadzeń cyklicznych nad zgromadzeniami obywatelskimi podjęty został w składzie 11 osobowym. W posiedzeniu Trybunału udział brały trzy osoby wybrane przez aktualną większość parlamentarną w grudniu 2015 roku - bez ważnej podstawy prawnej - na stanowiska sędziowskie obsadzone przez sędziów wybranych zgodnie z

prawem w poprzedniej kadencji Sejmu. Do wyroku zgłoszone zostały cztery głosy odrębne. Z orzekania w Trybunale Konstytucyjnym decyzją sędzi J. Przyłębskiej, wykluczeni zostali czterej sędziowie wybrani przez Sejm w 2010 roku.

Wydanie wyroku przez Trybunał Konstytucyjny w składzie pozbawionym podstawy prawnej pogłębia chaos prawny i każe nam stwierdzić, że Trybunał Konstytucyjny w swoim obecnym kształcie przestał pełnić rolę gwaranta ochrony naszych praw i wolności.

Amnesty International

Fundacja Autonomia

Fundacja Centrum Cyfrowe

Fundacja im. Stefana Batorego

Fundacja e-państwo

Fundacja Normalne Miasto - Fenomen

Fundacja Panoptykon

Fundacja Pracownia Badań i Innowacji Społecznych "Stocznia"

Fundacja Stabilo

Fundacja Watchdog Polska

Helsińska Fundacja Praw Człowieka

INPRIS Instytut Prawa i Społeczeństwa

Instytut Spraw Publicznych

Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych

Otwarta Rzeczpospolita Stowarzyszenie przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii

Polska Fundacja im. Roberta Schumana

Polskie Towarzystwo Prawa Antydyskryminacyjnego

Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych, Wrocław

Stowarzyszenie Dialog Społeczny

Stowarzyszenie im. Stanisława Brzozowskiego

Stowarzyszenie Interwencji Prawnej

Stowarzyszenie Klon/Jawor

Stowarzyszenie Lepszy Świat